

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

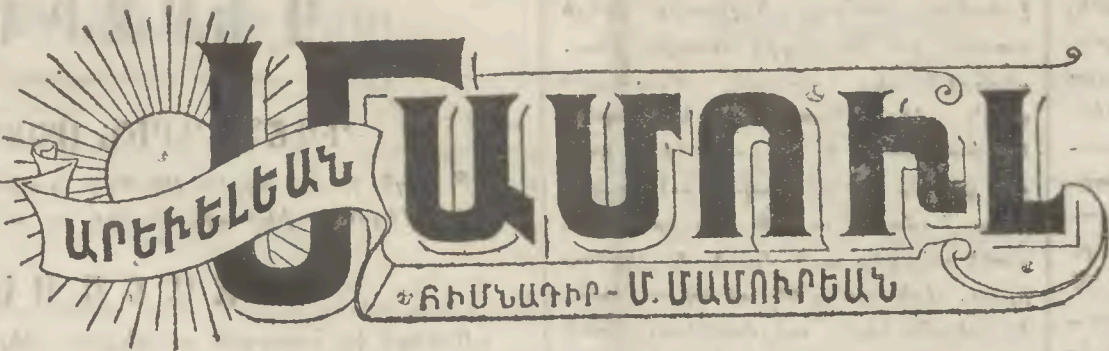
7. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՇԽԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	200 օր
Վեցամսեայ	250 »
Չուամսեայ	150 »
Արտատպագրութեան արկ.	70 Ժր.

Բաժանորդագրութիւն կ'սկսի
ամեն ամսոյ 1ին եւ 15

100 ՓԱՐԱ

Fondateur

M. MAMOURIAN

Directeur-Rédacteur en chef

H. MAMOURIAN

„Arévélian Mamoul,“

JOURNAL ARMÉNIEN

QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

Օրաթերթ ազգային եւ ֆազաֆազան

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՉՐԱԺԵՏ

Մեր Կ. Պօլսոյ մասնաւոր թղթակիցը, Ա. Մամուլի երեկուան թիւին մէջ կարեւոր թղթակցութիւն մը ունէր եւ տնոր մէջ տար յայտնութիւն մը երևան կ'հանէր, որու ծանրակշիռ հանգամանքը տնջուշտ չէ վրիպած մեր ընթերցողներու ուշադրութիւնէն:

Պօլսոյ դաշնակցականները գործի վրայ են, քանզիս համար Ազգային Սահմանադրութիւնը, այսինքն հայոց վայելած առանձնաշնորհումները, որոնք աւելի իրական ու գործնական պիտի գտնան յառաջիկային, հաշտութեան դաշնագրին մէջ փոքրամասնութեանց շնորհուիլք մասնաւոր պաշտպանութեանց համաձայն:

Թուրքիոյ հաշտութեան գաշնագիրը դեռ գործադրութեան չգրուած, Թուրքիոյ սահմանները դեռ չգծուած, Թուրքիոյ յատկացուիլք հողերու վերայ գտնուելիք հայութեան մասին դեռ որչազազափար մը չունեցած, ինչո՞ւ քանզիս աշխատիլ առանձնաշնորհում մը որ լիովին կրնայ գահացիլ հայութեան հետ ընդհանր հայութիւն մը:

Ինչ իրաւասութեամբ եւ որո՞ւ տրամաբանութեամբ գաշնակցութիւնը պիտի համարակեր պայքարի ձախող քայլ մը առնել, երբ այլեւ ինչ հայրենիքէն դուրս գոյութեան իրաւունք չունի եւ չկրնար այդ կաշնակցութիւնը հայրենիքէն հեռու բնակելու ստիպուող կամ փախաբող հայութեան մը գործերուն խտրուիլ:

Նոյն իսկ այս խնդրոյն մէջ գաշնակցութիւնը ցոյց կուտայ իր խաղութիւնը, իր անդիւնակցութիւնը եւ կ'արժէ թէ Ազգային Միութիւններու ծրար գրին վրայ պիտի յաջորդի կերտել ու ազգին նուիրել նոր օրէնք մը:

Այդ օրէնքը զէտի մը չափ արժէք չներկայացնէր, ս.բ.ս. չեն կտրող գծադրարար ըմբռնել, որովհետեւ տիրող կամ իշխող կուտող պետութիւնն չէ տրուած կամ չէ վաւերացուած եւ երբ մեր ունեցածը քանզիս, տնոր տեղ այդքան միամիտ չըլլան կարծելու թէ մեր ուզածը մեզի պիտի տան, այլ տեւապէս իշխանութեան ուզածը պիտի արուի մեզի:

Ինչպէս իզմիր, նմանապէս Թուրքի, Սիւրի, Կիւսէ, Եւրոպայի Յանտաւան գտնուող հայութիւնը ի հարկին պիտի կրնայ ներկայել հիւլէն կառավարութեան Ազգային սահմանադրութեամբ իր վայելած առանձնաշնորհումները, ինչպէս արդէն իզմիրի մէջ առիթն ունեցաւ ներկայելու, եւ ճիշտ այդ պատճառով վիժեցան հոս Ազգային Միութիւն մը կազմելու համար կուսակցական, ներու կողմէ եղած ջանքերը:

Այս մասին վերապահելով մեր ընթերցողները ուրիշ տեղի, կ'զարմանանք որ գաշնակցութիւնը հակառակութեան մէջ կ'իյնայ եւ չըմբռնէր թէ ազգային սահմանադրութիւնը քանզիս աշխատելով նոյնիսկ պիտի քանզիս հայրենիքէն հեռու գտնուող հայութեան միակ օրէնք կազմող Ազգային սահմանադրութիւնը:

Եթէ վաղը՝ Հայկական հանրապետութեան սահմանները ընդլայնուին եւ կազմուի բուն Հայաստանը, վերջապէս մէկ խօսքով՝ հայկական կառավարութիւն մը գոյութիւն ունենայ, այդ կառավարութիւնը իր ներկայացուցիչները պիտի ունենայ բոլոր այն օտար կառավարութեանց մօտ, ուր հայութիւն մը գոյութիւն ունի:

Եւ եթէ գաշնակցութեան նպատակը կ'ազատի ազգային գործերը աշխարհականացնել եւ եկեղեցականութիւնը չէզոքացնել, տալիս ինքնին պիտի կառարուի թէ երկրին՝ այսինքն Հայաստանի մէջ, եւ թէ օտար տէրութիւններու մօտ Սակայն այս պարագային այլեւ ոչ Ազգային Միութիւնները պիտի կըրնան գործել եւ ոչ ալ իրենք՝ կուսակցականները, որովհետեւ Հայաստանի ներկայացուցիչներ իր երկրին շահերը պաշտպանելու համար զրկուած, չպիտի կրնան պաշտան ունեցող տէրութեան մօտ, տնոր ներքին գործող միջամտել եւ հոն գտնուած հայութեան ազգային գործերուն դիմադրել կամ վարիչը դառնալ:

Միւս կողմէ կուսակցութիւնները չպիտի յաջորդին Ազգային Միութիւններով վարել օտար տիրութեան կամ հողերու վրայ գտնուող հայութեան ազգային գործերը, որովհետեւ այդ հայութիւնը իր բնական երկրին իրեն չնօրած ուրիշներուն համեմատ պիտի կառավարուի, ունենալով իր եկեղեցական պետութիւնը իր ժողովները ու մատակարարական մարմինները, եւ այդ բոլորը արդէն գոյութիւն ունին Ազգային Սահմանադրութեամբ, որ աւելի լայնօրէն եւ տառապէս պիտի գործադրուի Թուրքիոյ մէջ գտնուած հայութեան համար եւ որմէ պիտի աշխատին օգտուիլ եւ տնոր գործադրութիւնը պահել ու պահպանելու ջանադիր ըլլալն իշխանութեան տակ գտնուող հայ գաղութները կամ հաւարակցութիւնները:

Դաշնակցութիւնը ուրիշն անելի մը մէջ բռնուած, աւելորդ յոյնութիւն մը յանձն կ'առնէ Ազգային Սահմանադրութիւնը քանզիս ուղիղով Մինք տալիս չունինք թէ ազգայնազնաւոր գաղափարը չպիտի թողու որ այդպիսի անաւոր սխալ մը գործուի եւ անհեռատես ու անդիւնակցութեան կուսակցութեան մը կողմէ Ազգային Սահմանադրութիւնը քանզիս համար ի գործ դրուելիք բոլոր ջանքերը պիտի աշխատի չէզոքացնել, ապապային չտուիլու եւ ունեցած առանձնաշնորհումներէն ի սպառ չզրկուիլու համար:

Մենք հետաքրքիր ենք տեսնելու թէ մեր քաղաքական կուսակցութիւններէն անոնք որ յեղափոխականի պիտակը դեռ իրենց վրայ կ'իրեն, ի՞նչ դիրք ու ընթացք պիտի բռնեն, երբ վերջապէս որոշուի Հայաստանի սահմանները: Ի՞նչ պիտի յամարեն միւս օտար տիրութեան վրայ եւ շարունակել իրենց հին յանդերձ, թէ պիտի որոշեն իրենց փէշերը ժողովել եւ երթալ այն հայրենիքը, որու տիրոջը իրենցմէ զատ ուրիշին մենաշնորհել չեն հանգուածներ:

Յեղափոխական կուսակցութեան քննարկի վրայ ու ժողովրդի գիտակցութեան վրայ կ'ազդէ իր գաղափարը, լաւ կ'ըմբռնայ գտնուի, կ'ըստ ու չափած է անոնց բոլոր գործունէութիւնները, անոնց օգտակարութեան աստիճանը եւ գնահատելու ատիթները ունեցած է եւ կ'զարմանայ թէ դեռ կ'մնան իր մէջ ու կ'շարունակեն իրենց գործունէութիւնը:

Բնականաբար իրենք այն հաւատքը ունին թէ յօգուտ ազգին կ'գործեն, բայց արդեօք բաւ պէտք չէ՞ համարին իրենց գործը հայրենիքէն հեռու եւ մասնակ չէ՞ որ այլեւ գաղութներն իրենց միջամտութիւնը առայժմ հայրենիքէն հեռու գտնուող հայութեան ներքին ազգային գործերէն:

Հ. Մ.

ԼՍՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՅԻՍ

Շարաթ օր կ'իրիկիայէ հասնող ճամբորդներ ու համակներ տեղեկացուցին որ Ատանայի պիտուորական կառավարիչ իրիւն թէ ըստ ըլլալ Տիկին Զապէլ Եսայիանի թէ տասը օրէն ըստ Սան Ռէմօի գաշնակցութիւն, պիտի հեռանայ Կիլիկիոյ այն մասերէն, (տիրութեան մօտէն), որ ֆրանսական լիւարակութեան չպատկանի:

Այս լուրը իրարմոյցում պատճառած էր Կիլիկիոյ հայութեան մէջ եւ երբ պատմուեցաւ նաեւ հոս՝ իզմիր, միւսնոյն տպաւորութիւնը գործեց:

Սակայն այդ լուրին հաւատ չընծայեցի եւ հաւայդ պատճառաւ թերթին մէջ ալ տնոր արձագանքը չեղաւ, ոչ թէ լուրը սուս էր, ոչ ալ կամեաւաւ էր եւ տասը օրուան մէջ գործադրելի չէր կրնար ըլլալ:

Թուրքիա ստորագրեց գաշնակցութեան, հետեւաբար Ֆրանսոյի զինուորական կառավարչին լուրը կանխահաւ է եւ առայժմ անգործադրելի: Մեր ներկայացուցիչները Պօլսո Նաւայար եւ Ա. Ահարոնեան, Սան Ռէմօի համաժողովին ներկայ գտնուելով, պարտաւոր էին, եթէ այսպիսի արշուում մը կար, անմիջապէս տեղեկացնել Կիլիկիոյ հայութեան, որպէսզի հարկ եղած միջոցները ի գործ դնելու պատրաստուէին անգործի Հայերի:

Որչափ ժամանակ որ Թուրքիա չէ ստորագրած հաշտութեան գաշնակցութեան, համաձայնական պետութիւններ չեն կարող այդ գաշնակցութեան տրամադրութեանց մէջ որոշուած պայմաններու գործադրութիւնը արտօնել:

Իսկ եթէ Ֆրանսա չպիտի յարգէ այս տարրական պատշաճութիւնը եւ անոնց սպասելու գաշնակցութեան ստորագրութեան պիտի պարպէ Կիլիկիան, համաձայնական ուրիշ պետութիւն մը պարտաւոր պիտի ըլլայ, մինչեւ գաշնակցութեան ստորագրութիւնը վերադարձուի Կիլիկիոյ այդ մօտը ու հոն տար, հովել կեանքն ու ինչքը տնպաշտական հայութեան:

Ամեն պարագային, անհաւատալի կ'երեւի այս տարածաշրջանը լուրը եւ անտարածաշրջանը, թերեւս թիւրիմացութիւնէ մը ծնուող սուսով:

ԵՍ

Գ Ն Ե Յ Է Ք
„ԶԱՐԲՈՒՔ,“ ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ
ԳԵՐ՝ ՄԱՌՇԵՂ ԱՐԲԵՊՈՒՆ
„ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՆՆԵՐԸ“

Ուշադրութեան կը յանձնենք մեր ընթերցողներուն զոր էջի ծանուցումներն եւ զբանական հրապարակը:

ՄՈՒՇԵՂ ԱՐԲԵՊԻՍԱՊՈՒՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Մեր վերջին թիւով հրատարակեցինք Ատանայի ֆրանս. զինուորական Ատանային այն վճիռը, որով տեղւոյն նախորդ Առաջնորդը Մուշեղ Արքեպ. Սերոբեան ի բացակայութեան գոտաւ պարտուած է տնոր տարի տնորանայի աշխատութեան, քան տարի բընակութեան արգելքի եւ իր կալուածոց եւ շարժական գոյքերու գրաւման Մուշեղ Արքեպ. գոտապարտուած է հետեւեալ ամրաստանութիւններով:

Ա. — Անիկա՝ կը պատկանի «Չալրագործներու Ընկերակցութեան» մը (Association de Malfaiteurs) —

Բ. — Իր տան մէջ պայթեցիկ նիւթ թեր չընած եւ պահած էր:

Գ. — Ակոմայ պատճառ եղած էր ուրիշի սպաննուելուն:

Ինչ կերպով ծագում առին այս ամրաստանութիւնները եւ ինչ պաշտաններու տակ ն. Սրբազնութիւնը գոտական հետապնդումի ենթարկուեցաւ:

1919 Դեկտեմբերի վերջերը Մուշեղ Արքեպիսկոպոս յանկարծ Պօլսո հասաւ Կիլիկիոյ վտանգաւոր կացութիւնը պարզելու համար Սրբազան Պատրիարք Զօր եւ Վարչութեան անշտմոց ն. Սրբազնութիւնը կը նախառէր Կիլիկիան եղեռնը, կը գտնուէր Ֆրանսական իշխանութեանց անըմբռնելի անտարբերութիւնը եւ կը խնդրէր որ անմիջական զիմումներ կատարուին Ֆրանսական կառավարութեան եւ Համաձայնական պետութեանց մօտ՝ վտանգաւոր կացութեան տեսելու համար Մուշեղ Սրբազան յետոյ կը վերադառնար Ատանա՝ ազգային իշխանութիւնը տեղեկ պահելու իր զիմումներուն եւ քիչ տեսնէն արտասահման կ'անցնէր՝ շարունակելու համար իր ջանքերը յօգուտ ժողովուրդի տպահովութեան եւ ի վերջոյ մտադիր էր Բարիք ուղիւ որի մասնակցելու Ազգ. Համագումարին իրեն մին պատու իրականութիւն Կիլիկիոյ Հայոց:

Այս նտեմներուն կը զուգահեռայ Մարաշի ջարդը եւ ժամանակ մը յետոյ Մուշեղ Արքեպիս. ի Ատանայի տան մէջ օրին մէկը կը լսուի հոնի պայթիւն մը: Պայթիւնը յուսնեցած էր պայթուցիկ պատրաստութիւնէն, եւ պատրաստիւր Մուշեղ Սրբազանի եղբայրը իր մահը գտած էր արկածին մէջ:

Ահա այս զէպէն յետոյ է որ ն. Սրբազնութիւնը ի բացակայութեան կը հետապնդուի եւ կը գտնուի:

Զինուորական Ատանայի իր գոտաւ վճիռին «տրամադրականները» dispositifs միայն հազարած էր Կիլիկիոյ

մտմունքին, որով յայտնի չէ թէ ի՞նչ «նկատումներով» (attendants) կամ ի՞նչ «շարժառիթներով» (motifs) իր եզրույթը կազմեցան: Եւ, մինչդեռ այսօր կարեւոր գաղտնիք մը տալիս, նկատի ունենալով մանուկանոց ամբաստանեալին անձնաւորութիւնը և բարձրաստիճան եկեղեցականի հանգամանքը, Զինուորական Ատենայն պարտաւոր էր լոյս աչքով տեսնել իր ընդ որ գործառնութիւնները և դատաւարութեան ընդ որ մանրամասնութիւններուն տեղեկ պահել հանրութիւնը և այս նպատակով հարկ էր որ հրաւիրէր մամուլի ներկայացուցիչները որ դատաւարութեան ներկայ գտնուին և արտօնէր զանոնք որ իւրաքանչիւր նիստի անցուզարձեւուն ճշգրիտ համարադրութիւնը ի՞նչ իրենց ընթերցողներուն, ինչպէս որ այդպէս կրկին ծորանային և ուրիշ քաղաքակրթ երկիրներու ու միջին ասիական թուրքերոյ մէջ: Կարելի չէ առարկել թէ դատաւարութիւնը գրեթէ անկողնի տեղի ունեցած էր, զի դռնփակ կատարելու ո՛չ մէկ շարժումներ գոյութիւն ունէր, ո՛չ պետական զազանքներու և ո՛չ ուր ընտանեկան յոռի բարքերու մերկացում:

Իրերու այս վիճակին մէջ յայտնի չէ մինչեւ իսկ թէ օրէնքի տրամադրութիւնները, նոյն իսկ ձեւակերպութիւնները յարգուած են թէ ոչ: Մենք պիտի բաւականանանք ուրիշ Մուշեղ Արքեպիսկոպոսի մասին եղած ամբաստանութիւնները քննել սոսկ իրաւագիտական (juridique) և Արդարութեան (équité) տեսակետով: Աւել- ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՐԸԼԻՖԻ ՈՐԲԱՆՈՅԻՆ ՃՈՒՐՁ

Ամեր, Հայ Ազգայնաց Որոշումների Խնամակալութեան կողմէ ֆարկուած տեղեկատուութեան հրատարակութեանը մասին նախ չորհակալութիւնս կը յայտնեմ:

Ուշադրութեան չվերաբերող եղած գիտողութիւնները և յայտնուած կարծիքներու համաձայն չըլլալը, որով Ամեր, Րըլիֆի և անոր գործակալներուն Ազգին օգտակար չըլլալը վեր կը հանուի և անոնց գործունէութիւնը կը քննադատուի:

Ես հոս անոնց պաշտպանողականը պիտի չընեմ, և կրնամ համաձայն ըլլալ որ իրականին մէջ Ամեր, Րըլիֆը գէթ իզմիրի Հայութեան համար իր կոչումին բարձրութեան վրայ չըմնաց և իր քանի մը ազգեցիկ գործակալները տեսակ մը յետին մտքերէ մղուած չըլլալն ինչ որ Րըլիֆի իսկական նպատակը և մարդասիրութիւնը կ'պահանջէր: Բայց մէկ պարագայի մէջ չեմ կրնար ձայնակից ըլլալ: Գիտէք թէ շուրջ անորակութեան արտայայտութիւնը քաղաքավարութեան պարտադրած պայմաններէն մին է, և մեր Ազգը չկրնար ոչ թէ միայն քննադատել ըլլալ՝ այլ նաեւ իր շնորհակալութիւնը չյայտնել: Ազգի մը ներկայացուցչութեան, որոնք եկած են Ամերիկայէն և մեր հոս հոն թափթիւռած որբերը մեկտեղելով գէթ անոնց կեանքը փրկելու ստատրաժիա են, հոգ չէ թէ անոնք իրենց խնամատարութիւնը մինչեւ ծայրը տարած չըլլան: Այս պարագային Րըլիֆի քանի մը գործակալները շատ շատ մեղանշած են իրենց կազմակերպութեան սկզբունքներուն և աւելի շիտակը մարդասիրութեան օրէնքներուն դէմ, որոնց պատասխանատուն իրենք են՝ հանդէպ իրենց կազմակերպութեան: Բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ մենք շնորհակալ չըլլանք, մեր մերկութիւնը ծածկող և մեր անօթութիւնը կշտացնող մարդասէր խմբակի մը հանդէպ, հոգ չէ թէ անոնք միայն ժամանակի մը համար եղած ըլլան:

Մարդս կրնա՞յ իրաւունք ունենալ արանջալու իր գրացիին դէմ, երբ որ այս վերջինը տեսնելով որ տանդ մէջ պատահած մէկէ աւելի հիւանդութիւններու առեւ շուարած են և բարեգործութիւնը կուենայ գալ քանի

մը մամ խոտիկ հիւանդները քեզ աւաղցելու համար, և չնայել մինչեւ տառու քու հիւանդիդ մեարին մօտ, ընդհակառակը օտարին մատուցած գաղտնիքն ծառայութիւնը գովելը երախտագրութեան կը կացուցանէ և բառ չես գտնար շնորհակալութիւնը յայտնելու համար, ուրիշ մեր բրածն ալ ատկէ տարբեր բան մը չէ և չկրնար ըլլալ, մանաւանդ նկատելով որ եղածը մասնաւոր պայմաններու տակ պարտաւորութեան խնդիր չէ, այլ գոտ մարդասիրական, որուն համար իրաւունքն չունինք պատուաւ մարդասէրին երեսն ի վար թէ չկատարել իր պարտքը պէտք եղած կերպով, ուրիշն ալ պէտք է համոզուի որ այդ կարգի հրապարակային քննադատութիւնները ոչ թէ միայն օգուտ մը չեն բերեր, այլ որոշապէս ֆուտուար տը կ'ըլլան պղտիկ սահմանի մը մէջ եղածներն ալ դադարեցնելով, այս մասին իմ գիտցածներս այսչափ են:

Տ. ՏՈՆԻԿԵԱՆ

ՄԻՆՈԹ. ԽՄԲԳՐ.— Վերջին անգամ ըլլալով կ'հրատարակենք մեր բարեկամին վերին տողերը իզմիրի մէջ Ամերիկեան Ազգայնաց Որոշումների շուրջ և կ'զգուցենք այս խնդիրը:

Մենք տարբեր տեսակետով գիտած ենք այս խնդիրը:

Թերեւս կ'անգիտանայ Պ. Տոնիկեան որ Ամերիկայի մէջ Րըլիֆը Հայոց համար մանաւոր ֆոնտ մը հանգաւ, նախած է և ատկից զատ հայ որբերու պատկերներով փորձիկ գրքոյկներ հրատարակած և մանաւոր հանգանակութիւններ բրած ու միլիոնաւոր դոմարներ մեկտեղած:

Դրացիին հիւանդին օգտակար ըլլալու համար յատաճ բերուած օրինակը չյարմարիր այս պարագային, ուրիշն ալ այդ դրացին յանուն որբերու կամութեան կամ գրացնութեան չէ եւ կամ օգտակար ըլլալու քու հիւանդիդ, այլ ամբողջ թողեցին կողմէ վարձուած է հիւանդիդ հոգը տանելու և նոյն իսկ անքուն մնալու, որովհետեւ թողեցին գումար մը յատկացուցած է հիւանդ խնամելու համար:

Եթէ տարի մը միայն այդ որբանոցը պահուել նպատակով բացուեցաւ, պէտք էր որ նախապէս տեղեկութիւն ունենար ազգը, թերեւս յանձն չպիտի առնէր տարի մը համար իր որբունիներու ճակատագիրը յանձնել: Րըլիֆի հոս խուճող ներկայացուցիչներուն, որոնք ամեն հակադէմ զերծ, իրենց ուզածին ու փափաքածին պէս որբունիները տարադրեցին: Թերեւս Ազգը չպիտի հանգուծէր որ անոնք սպասուհիներ ըլլային:

Բայց ամենէ կարեւոր պարագան սա է որ Րըլիֆի ազգայնաց որբանոցը ինչպէս յանկարծ կրնայ յանձնուիլ ազգին և ո՞վ յանձն տաւ պատասխանատուութիւնը այդ փոխանցումին: Այն կարծիքն ու հաստատ հաստատն ունինք, որ իթէ ազգը մերժէր այդ բեռը առնել իր վրայ, Րըլիֆը ստիպուած պիտի ըլլար գոնէ տարի մը եւ շարունակել իր դարձը: Բանակցութիւններ կատարուեցան, այո՛, սակայն ո՞վ լուր տուաւ թէ ինչ էին այդ բանակցութիւնները, ժողովուրդը տեղեկութիւն չունի այդ բանակցութեան եղանակին ու ձևին և իրաւունք ունինք պահանջելու որ նորընտիր Քաղ. Ժողովը շատեց իր գիտակցութեան, ներքին չէ որեւէ գործ, որպէսզի գոնէ յառաջիկային տեղի չունենան տղայ սկան տնօրինութիւններ և չարուին անհեռատես որոշումներ:

ՀԱՅ. ԳՐԱՏԱՆ

մէջ կը ծախուին Հայ ԿԻՅ, Ոստան հանդէսները, հայ երեսիի դէմքերու քաղ-քաղանքները Ընդհան թիւեր ԴճՈՐ գրական հանդէսին:

ՀԱՅ. ԳՐԱՏԱՆ

մէջ կը ծախուին Հայ ԿԻՅ, Ոստան հանդէսները, հայ երեսիի դէմքերու քաղ-քաղանքները Ընդհան թիւեր ԴճՈՐ գրական հանդէսին:

ԱՐԹՈՆԻՔ

ԱԶԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ

990-998 Ուշադրել: Ե. ՊՈՍՏՈՆ ՄԵ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիգէ կը հեռագրեն թէ Թրք. գաղտնագրին ստորագրութիւնը պիտի կատարուի Մէլզոն Լաֆիթ գիւղին մէջ, որ մայրաքաղաքին մօտ կը գտնուի:

ՃԱՇԱՍԵՂԱՆ

Բարիգէ կը հաղորդեն որ տեղային հեղինակները ի պատիւ Պ. Վէրիլիյոսի ճաշատեղան մը պիտի սարքեն, երբ վարչապետը ժամանէ Թարիզ:

ՄԱՐԱԶԱՍԻՏ ՖՈՇ ՎԻՐԱԽՈՐՈՒԱԾ

Բարիգէ հասած վերջին հեռագիրներու համեմատ, մարաշախտ ֆոշ ինքնաշարժի տրեւոյն մը վերաւորում է Զօրավարին ստացած վէրքերը թիթե են:

ԹՐԻՔ-ՊՈՒԼԿԱՐ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Թրակիոյ զանազան վայրերէ հասած լուրերը մեծ գիմադրութեան պատճառութիւններու արձագանգը կը ըլլան: Այդ պատճառութիւնները կը կատարուին Թուրք և Պուլկար իշխանութեանց կողմէ:

Թրակիոյ երկու կէտերուն վրայ պիտի կատարուին մեծ գիմադրութիւնները: Առաջինը Գրեգ-Գիլիսէի մօտ, Պուլկար սահմաններուն վրայ և երկրորդը Էրկէնի գետին և Գուլէլի-Պուլկար Երկարի գիլի գետին վրայ: Այս գործողութեանց կը մասնակցին 5000 Պուլկար և գրեթէ 1500 Թուրք Թուրքերու այս փոքր թիւը անով կը բացատրուի որ, Արեւելեան Թրակիոյ թուրքերու չլատերը հակառակ են այս գիմադրութեան:

Կը հաւատուի որ Թրք-Պուլկար գիմադրութիւնը, Էրկէնի գետին վրայ չպիտի յաջողի, քանի որ չընկալուի բոլոր գիւղերը յանաքանակ են:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիգէ կը հեռագրեն թէ Ամերիկեան Երեսփոխանական Ժողովը, 62ի դէմ 233 ձայնով մերժած է Հայաստանի հոգատարութեան մասին եղած առաջարկը:

ԴՐԱՍԻՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Գերագոյն խորհուրդը ստացած է ռուս պատուիրակութեան նախագահ ընկեր Քրասնի տեղեկագիրը, համաձայնականներու և Ռուսիոյ միջև առեւտրական յարաբերութեանց վերակառուին համար:

Այդ տեղեկագիրը կը պարզէ Մոսկուայի կառավարութեան ընդհանուր հայեցակէտները այս յարաբերութեանց մասին: Դաշնակից գերագոյն խորհուրդը ուշադրութեամբ պիտի քննէ այս տեղեկագիրը և յետոյ պիտի պարզէ իր ալ տեսակէտները:

ՃԱՇԱՍԵՂԱՆ ՅՈՒՆԱՅ ԹԱԳԱՆՈՐԻՆ

Բարիգէ կը հաղորդեն որ վարչապետ Միլուան ի պատիւ Յունաստանի թագաւորին ճաշատեղան մը սարքած է: Այս ճաշին ներկայ եղած են Բարիզի Յունաստանի դեսպան Պ. Ռոմանոս նախարար Պ. Պարթու, Պ. Պ. Տրնի Քոչէն, Գիլիոս և տէրեր գորավարներ:

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ուշադրելով թէ կը հեռագրեն թէ, ծերակուտական Ֆրանչի Քոնկրէսին առաջարկած է Գերմանիոյ 500 միլիոն տոլարի կանխավճար մը ընել, ապագային անոր ըլլալիք մեծ փոխառութեան ի հաշիւ: Այդ փոխառութեան պայմանները պիտի որոշուին Սթաի Համաժողովէն յետոյ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ՄԸ

Տամատ Ֆէրիտ փաշա, թուրք. պատուիրակութեան կողմէ եկած զանազան տեղեկութիւնները քննելու համար կազմած է նախարարակ ն յանձնախումբ մը, ելեւմտական նախարար Րէշատ տրդարութեան նախարար Րիշատի և ծովային նախարար Մէհմէտ Սաիտ այեյերէ:

ԻԹԻԼԱՓԸ ԵՒ ՆՈՐ ԳՐԱԽՈՒՄՆԵՐ

Պոլսէ կը տեղեկացնեն որ իթիլաֆը ընդհ. ժողովի մը մէջ պիտի զբաղի Իգմիրի և Էտերնէի գրաւումներով, և յառաջիկային թուրք ժողովրդին ուղղուած պատգամագրով մը պիտի բացատրէ իր բանկիք ուղղութիւնը այս գրաւումներուն հանդէպ:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹԱՅՅԵՐ

Զանազան տեղեկութիւններ կը հաղորդեն թէ թուրք կառավարութիւնը մեծ թուով սպաներ կը զրկէ գէպի Թրակիա: Այդ սպաները պիտի ենթարկուին ձափէր Թայտարի հրամաններուն:

Թայտար իր սպայակոյտը հաստատած է Էտերնէի թուրք. մեծ դպրոցին մէջ, ուր ամեն օր նիստեր կ'աւանդուին: Շրջակայքէն թուրք երեւելիներ և բարձրաստիճան գիւղերակալներ կը մասնակցին այդ ժողովներուն:

ԱՆԳԼԻԱ ՎՃՈՒԱԿԱՆ

Լոնտոնէ կը ծանուցանեն թէ անգլիական կառավարութիւնը չէ ընդունած առկա մնացած խնդիրներու ընդգոյթ կարգադրութեան համար, Սթաի համաժողովը յետաձգելու առաջարկը:

Լոնտոնի քաղաքական չընտանիները Անգլիոյ այս քայլէն կը հետեցնեն թէ Թուրքիոյ խնդրած պայմանաժամի յետաձգումը շատ կարճ պիտի ըլլայ:

ՓՐԱՆՍԱՅԻՔ ԵՒ ՄՈՒՍԹԱՓԱՆ ԳԷՄԱԼ

Մէսսոնէքս կը տեղեկանայ թէ, Ֆրանսական ուժերու և քէմալականներու միջև թշնամութիւնները չպիտի սկսին, կնքուած 20 օրուան զինադադարէն յետոյ, այս մասին գոյացած համաձայնութեան մը համեմատ:

ՍՕՎԻԵՐ ՀԱՐԱԶԱՅՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ Կոմս Սֆորցա իտալիոյ և Պ. Ավրէնէ՝ Ֆրանսայի կողմէ, Անգլիոյ մայրաքաղաքը հասած են, մասնակցելու համար Ռուսիոյ ներկայացուցիչ ընկեր Քրասնի հետ բանակցութեան:

ԳՐԻԳՈՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ՄԱՅՐ

Նրէկ Մուշեղ Ս.ի հասած հեռագրէ մը կ'տեղեկանար որ Պ. Գրիգոր Մելքոնեան կնքած է իր մահկանացուն: Հանգուցեալը Մելքոնեան եղբայրներէն մին է որ Հ. Հանրապետութեան կտակած էր 300000 անգլ. ոսկւոյ գումար մը: Պ. Գրիգոր Մելքոնեան բնիկ Գեաղարացի 75-78 տարեկան էր:

ԶՈՐԱԿՈՉ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի կառավարութիւնը 18 էն մինչեւ 50 տարեկան զէնքի տակ կը կոնչէ: Կացութիւնը Հանրապետութեան սահմանի երեսն մէջ շատ ծանրակշիւ է: Քիւրտերը կ'ապրան Կարաէն արշաւել, մինչդեռ պօլէզիքեան վտանգը հիւսիսային մասերուն մէջ հետզհետէ աւելի լուրջ կը դառնայ:

ՔՐԲԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ

«Թայմզ» խմբագրականի մը մէջ կը մատնանշէ թրքական վտանգի մը գոյութիւնը: Անգլիական այս մեծ օրկանը կը նախատեսէ մօտաւոր գէպրիք թրակիոյ և Փոքր-Ասիոյ մէջ:

Տ Ի Կ Ի Ն Մ Ա Ն Ո Ւ

Աթէնքէ կը հեռագրեն թէ Աղեքսանդր թագաւորին ամուսինը, Տիկին Մանու վերջնականապէս հարստաւում է Քէրքիրտի մէջ, որ Աթէնքի մօտ կը գտնուի:

ՍՈՒԼԹԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Պօլսէն կը հեռագրեն թէ երբ Բարիդի պատուիրակութեան կողմէ պատրաստուած զաշնագրին պատասխանը հասնի, անմիջապէս պիտի գումարեն Սուլթանական խորհուրդ մը, որ զաշնագրին ստորագրուած թեան մասին տրուելիք պատասխանին վերջնական ձեւը պիտի որոշուի: Այդ ժողովէն վերջ, մեծ եպարգոսը իր հետ առնելով այդ պատասխանը Բարիդ պիտի երթայ:

ՍՈՎԻԵՏ ՌՍԻՍԻԱ ԵՒ ՊԵՐՍԿԱՍՏԱՆ

Մոսկուէն Հօնտօն հասած անթիւ մը կը տեղեկացնէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը պատրաստէ անմիջապէս վերահաստատելու Պարսկաստանի միջև խզուած թղթատարական և հեռագրային հաղորդակցութիւնները:

ԹԷՀՐԱՆԻ ԳՐԱՆՈՒՄԸ

Հոռմէ կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի մայրաքաղաքը Թէհրանը գրաւուած է Ֆեհմանական զօւնգերէ, որոնք կը չարունակեն տակաւին յառաջանալ դէպի հարաւ:

Կարմիր բանակին զօրավարները յայտարարած են Անգլիացի զօրավար Ժամպլէյնի թէ կրնայ ազատօրէն քաշուի իր գունդերով:

ԹԷՀՐԱՆԻ ԳՐԱՆՈՒՄԸ ՀՈՒՐԶ

Կը հեռագրուի թէ Պարսկաստանի մայրաքաղաքը Թէհրանի պօլէզիքներու կողմէ գրաւման մասին ունէ հեռագիր չէ հասած ոչ Բարիդ և ոչ Հօնտօն:

ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՅԻ

Հօնտօնի կառավարական շրջանակներէ առնուած լուրերու համեմատ Մ. Նահանգները Սովիէթ համաձայնական բանակցութեանց պաշտօնապէս պիտի մասնակցին: Այսմ բանակցութիւնները պիտի կատարուին Սովիէթ Ռուսիոյ պատուիրակներուն և անտեսական գերագոյն խորհրդոյ կողմէ, որուն մէջ ըստ իր համաձայնական տէրութիւնները ունին իրենց ներկայացուցիչները:

ՔՕՐԻՑԱԻ ՀԱՐՅԸ

Հաւատեղեակ աղբիւրներէ առնուած լուրեր կը հաղորդեն որ, Քօրից-ի հարցը պիտի կտրուորուի Սրաի Հս մօտոգովին մէջ:

Ալպանական կառավարութիւնը ազատ թողած է այս հոգամասին բնակչութեանց հաստատուելու համար իրենց յատուկ Ապք. իշխանութիւնները, միևնոյն ժամանակ պահպանելով յոյն ժողովրդեան ազգային և կրօնական շահերը:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐՅԸ

Նրբ պօլէզիքեան վտանգը պայթեցաւ Պարսկաստանի գլխուն, Պարսիկ կառավարութիւնը խնդրեց Աղեքսանդր Թագաւորէն ինքնապատկան միջամտութիւնը:

Այժմ Հօնտօնէն կը հեռագրուի որ, Աղեքսանդր Թագաւորը Խորհուրդը պիտի գումարուի Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ, քննելու համար Պարսկաստանի կացութիւնը որ շատ չիփով կերպարանք մը ստացած է պօլէզիքներու կողմէ անոր հիւսիսային մասերուն գրաւումով:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերման կառավարութիւնը Սրարթաքիական շրջանակներէ գրաւած է վաւերաթղթի որոնք կը յայտնեն թէ այդ կուսակցութիւնը համախորհուրդ Պօլէզիքներու հետ, ապստամբութիւն մը կը պատրաստէր:

Իսկ Բոսնիանոյ մէջ միապետականները կամաւորական զօւնգեր կը կազմեն հրետանիով և զնդացիներով գինուած:

ՏԷՊԷՕՎՐԻ ԶՈՐԱՍԻՆԸ

Ատանայի զինուորական իշխանութիւնները հետեւելով պաշտօնական զեկայցը հրատարակած են:

Տէպիէովրի զօրասիւնը Սէրուճի մօտ է Մայիս 5ին, իզգէթ պէյի քէմալական զօւնգերը պարտութեան մատնելէ վերջ, Մայիս 7ին զօրասիւնը գտնուեց վանած է իման Տօտէ Տրէսէն, մինչև թէլ Շապաքա, Ուրֆուէ 15 քիլոմ. հեռու:

Այս կռիւներուն մէջ թշնամին ունեցած է մեծ կորուստներ, ապամօլայրը թողով բազմաթիւ զիւնգեր, որոնց մէջ կը գտնուի նաև քէմալական սպաներ: Գրաւած ենք նաև գերիներ, ապամօլներ, ուստատեղէն և վրաններ:

Այս յաջողութիւնները յառաջ բերած են Սէրուճի շրջակայքը գտնուող քէմալական հրոսախուճարու ցրումը:

LOPS ԲԵՐՁՆԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

«Քօրիէրա տիթալիս» Հօրա Բերդընի հրաժարումը մեկնելով կ'ընէ թէ Արևելքի մէջ անգլիական քաղաքականութիւնը խորունկ փոփոխութիւններ կրելու վրայ է:

ՎԱՂԸ ԿԱՐԴԱԼ

Գ Լ Խ Ա Ր Կ Ը

ԳԵՐ. ՄՈՒՇԵՂ ԱՐՔԵՂՈՒ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԳԱՒՈՐ Ի ԼՈՂՏՈՆ

Յուշատանի Աղեքսանդր թագաւորը հելլէն. կառավարութեան թոյլտուութիւն ուզած է Լոնտօն մեկնելու համար:

ՀԱՐՈՒՍ ԱՒԱՐ

Թէհրանէ հասած տեղեկութեան մը համաձայն Պօլէզիքները Էնկէլի մէջ գրաւած են 5 թնդանոթ, 20000 ոսկւոյ, 8 անթիւ հեռագրի կայան, 6 ջրասաւառնակ, 4 զրահապատ օդանաւ, 22500 բամպակի հակ:

ՇԵԼԼԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հելլէն խորհրդարանը իր նիստերը յետաձգած է տաւոց ժամանակ որոշելու, որոնք պիտի վերականգնուին հաշտութեան զաշնագրին ստորագրութեանէն վերջ:

Տեղական Լուրեր

ԾԱՆԻԿԻ հիւանդութիւնը կրկին ծաւալած է քաղաքիս մէջ: Բազմաթիւ մահեր պատահած են: Քաղաքիս առողջապահական մարմինները ամէն միջոց ձեռք կ'առնեն տաճքէն տան և լաւ համար այդ աւերիչ համաճարակին: Առաջին արգելքն է պատուաստելու մէջ տեղի թագաւորէ մեծ մասնաճիւղեր բացուած են պատուաստելու համար քաղաքայինները: Փոքր յապաղում մը մեծ վնասներ կը ծնցնէ: Պէտք է ամէն մարդ տնապարէ պատուաստուի եթէ չուզիր բամբակի կեանքէն:

ՏԱՍԸ ՕՐԷ ի վեր քաղաքը գտնուող Աթէնքի սպանիական զեպանը, Պ. Անտրէ Լօքէզ, շարաթ օր մեկնած է դէպի իր պաշտօնատեղին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ Զօրանոցի հրապարակին մէջ, անհատական կառք մը, իր անիւներուն տակ տաած է 12 տարեկան թրքուի մը: Աղջիկը բազմաթիւ տեղերէ վիրաւորուած է:

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ամսուրը պիտի կիրարկուի նաև Յուշատանի մէջ: Նախարարաց խորհուրդը այս մասին քննութիւններ կատարած է: Տրուած որոշումի մը համաձայն նոր ամսուր առայժմ պիտի գործադրուի պիտուած լինան պաշտօնական յարաբերութեանց և քաղաքայիններու անհատական յարաբերութեանց առին:

Պաշտօնական արարողութեան և կրօնական տօներու համար պիտի զարմանի հին տոմարը:

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԳԻՐԱԿԻ «Զարթօնք» Լ. Մ. Նախաձեռնութեամբ պիտի կատարուի գրական ցերեկայթ մը Մուշեղ Ս.ի մասնակցութեամբ:

Առաջին անգամ ըլլալով Իզմիր պիտի ունենայ իր գրական այս ցերեկայթը որու մանրամասնութիւնները պիտի տրուին յաջորդական թիւերով:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԻՋՄԻՆԻ ՄԱՍՆԱԿՅԻՆԸ

Բացում է պատերազմի անկեղծ վայրերու վերաշինութեան համար «ԳՐԷՏԻ ՆԱՍԻՈՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷ»

պատրաստողներու արձանագրութիւնը

Գրեթէ Լիւնէ այսօրու ընէ կ'ընդունի արձանագրութիւնները «ԳՐԷՏԻ ՆԱՍԻՈՆԱԼ»-ի հապարակ համար պարտաթուղթերուն:

Պարտաթուղթերը ապահովուած են Ֆրանսական կառավարութեան տարեկան պէտքէն մէջ մասնաւոր տարեկանով մը:

Հրապարակ հաւած գին ֆր. 585

Շահաւորակ սուղը 50% տաւոց օր և է ծախսի

Գանձելի 75 տարեկն » 500

Անպիտան ձեռք 20 տարեկն

Տարեկան 8 վիճակահանութիւն որոյ մէջ մին պիտի ունենայ:

1	Պարտաթուղթ որ պիտի չափ	ֆր. 1,000,000
»	» » » »	» 500,000
2	» » » »	» 200,000
3	» » » »	» 100,000
6	» » » »	» 50,000

